ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/22/2137

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Terje Enula
Otsuse tegemise aeg ja koht	19.10.2022 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	03.09.2022 (registreeritud 05.09.2022)
Teabevaldaja	Transpordiamet, e-posti aadress: info@transpordiamet.ee
Vaide esitaja	Xxxx Xxxx e-posti aadress: xxxxx@hotmail.com

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lõike 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustame:

1) jätta vaie rahuldamata;

2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lõige 2). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 21.08.2022 esitas vaide esitaja Transpordiametile veebilehe kaudu teabepäringu, millega soovis:
    a. *dokumentide koopiaid, kus Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) on juhtinud Transpordiameti tähelepanu enda seisukohtadele. MKM on öelnud, et Transpordiamet on tegemas tihedat koostööd rendifirmadega, koos on korraldatud kergliikuriga ohutut liiklemist propageerivaid teavituskampaaniaid, kuid just nendesamuste rendifirmade parkimisalad on teedel (jalgteed, jalgratta- ja jalgteed jt), kus MKMi hinnangul parkida EI TOHI*;
    b. *dokumentide koopiaid, kus Transpordiamet on juhtinud kergliikurite*

rendifirmade tähelepanu asjaolule, et nende parkimiskohad (parkimistsoonid) asuvad teede peal, kus nad olla ei tohiks (kus kergliikuriga parkimine on keelatud);

c. *Transpordiameti dokumentide, materjalide koopiaid, kus nähtub asjaolu, et Transpordiamet on teadlik asjaolust, et eelpool mainitud teedel on parkimine keelatud*;

d. *dokumentide koopiad, kui Transpordiamet on küsinud MKMi käest seisukohta kergliikurite parkimiskorra kohta*.

2. 30.08.2022 esitas vaide esitaja uue päringu, küsides teabepäringule vastamise viivituse põhjuse kohta.
3. 31.08.2022 pöördus vaide esitaja taas teabevaldaja poole ning rõhutas, et kui teabepäringule ei ole võimalik vastata või ei jõuta tähtaja jooksul vastata, siis tuleb see teatavaks teha ning teatada tähtajast mittekinnipidamise põhjus.
4. 03.09.2022 kell 12.05 esitas vaide esitaja Andmekaitse Inspektsioonile vaide, kuna selleks ajaks ei olnud teabevaldaja teabepäringule vastust saanud.
5. 03.09.2022 on teabevaldaja kirjaga nr 3.3-6/22/18776-2 (allkirjastatud 03.09.2022 kell 18:16) vastanud vaide esitajale, et küsitud dokumente sellisel kujul ei ole ning ühtlasi selgitanud, et teemat on arutatud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga töökohtumisel, mida ei protokollitud. Lisaks on teabevaldaja andnud vastuskirjas omapoolse seisukoha ja selgituse liiklusseaduses kergliikurite parkimist käsitlevale regulatsioonile.
6. 06.09.2022 on teabevaldaja vastanud vaide esitajale ning selgitanud, et vaide esitaja teabepäring oli sisult selgitustaotlus, milles toodud probleem seisnes selles, kuidas täna kehtivat õigusnormi tõlgendatakse.
7. 14.09.2022 edastas Andmekaitse Inspektsioon Transpordiametile järelepärimise, millega palus väljastada vaide esitaja poolt 21.08.2022 teabevaldajale saadetud teabepäring ning Transpordiameti 03.09.2022 vastuskiri vaide esitajale.
8. 15.09.2022 vastas teabevaldaja inspektsiooni järelepärimisele.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

1. Kaebuse aluseks olevad asjaolud

1.1 *21.08.2022.a esitasin Transpordiametile teabepäringu läbi nende koduleheküljе vormi, aga kuna ettenähtud viie tööpäeva jooksul ei oldud teabepäringule vastatud, siis 30.08. 2022. a (lisa 1) esitasin päringu info@transpordiamet.ee e-posti aadressil, küsides viivituse põhjuse kohta ning kuna ka antud kirjale ei reageeritud, siis 31.08.2022.a ehk kolmandas kirjas (lisa 2) rõhutasin, et kui teabepäringule ei ole võimalik vastata või vastata ei jõua ettenähtud tähtaja jooksul - peaksid nad siiski teatavaks tegema teabepäringule vastamise aja ning teatama ettenähtud tähtajast mittekinnipidamise põhjuse .*

Tänaseks 03.09.2022. a ei ole ma Transpordiametilt vastus saanud.

2. Kaebuse õiguslik alus

2.1 *Teabenõue täidetakse viivituseta, kuid mitte hiljem kui 5 tööpäeva jooksul;*

2.2 *Vajadusel võib teabenõude täitmise tähtaega pikendada kuni 15 tööpäevani. Tähtaja pikendamisest koos põhjendustega tuleb isikule teatada 5 tööpäeva jooksul;*

2.3 *Kui kiri on pealkirjastatud teabenõudena, kuid sisu järgi selgub, et tegemist on selgitustaotlusega (30p vastamistähtaeg), siis tuleks Andmekaitse Inspektsiooni soovituse järgi ikkagi 5 tööpäeva jooksul inimesele teada anda, et:*

2.4 *tegemist ei ole AvTS järgi teabenõudega;*

2.5 *vastamisel (mh vastamistähtaja osas) lähtutakse MSVS-st (30p vastamistähtaeg).*

3. Kaebuse nõue

Kohustama Transpordiametit teabepäringule vastama.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Teabevaldaja on oma 03.09.2022 vaide esitajale saadetud vastuskirjas vabandanud vastuse viibimise pärast ning selgitanud järgmist:

Kahjuks pean tunnistama, et Teie küsitud dokumente sellisel kujul ei eksisteeri. Transpordiameti ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eksperdid arutasid kergliikuri parkimise teemat töökohtumisel, mida ei ole protokollitud. Transpordiameti ja elektritõukerataste rendifirmade 2021. – 2022. aasta kohtumiste protokollides ei ole eraldi rõhutatud, et kergliikurite parkimine jalgteel, jalgratta- ja jalgteel ning jalgrattateel on keelatud.

Samas leian, et Teie tõstetatud teema on oluline ja tekitab diskussiooni ka ekspertidel. Käesolevaga anname omapoolse seisukoha ja selgituse liiklusseaduses kergliikurite parkimist käsitlevale regulatsioonile./.../

Samuti on teabevaldaja oma 06.09.2022 kirjas nr 3.3-6/22/18776-5 selgitanud järgmist:

Vabandame, et õigel ajal ei teavitanud Teid, et Teie pöördumine oli sisult selgitustaotlus. Teie probleem seisnes selles, kuidas täna kehtivat õigusnormi tõlgendatakse. Kuna meie käest küsitud dokumente sellisel kujul ei eksisteeri, siis pidasime vajalikuks probleemi sisusse süvenemist ja sisulise vastuse andmist. Selgitustaotlusele vastamiseks arutasime teemat erinevate ekspertidega Transpordiametis. Edaspidi sünkroniseerisime seisukohti Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga. Teabenõue sai dokumendihaldussüsteemis tähtaja pikendamise, kuid kahjuks Teid me sellest ei teavitanud. 03.09.2022 saatsime Teile vastuse Teie esimesele pöördumisele.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

AvTS § 3 lõige 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida koopiaid ja väljavõtteid asutuse valduses olevatest dokumentidest või väljavõtteid asutuse andmekogudest. AvTS § 3 lõike 2 kohaselt saab avalikule teabe juurdepääsu piirata ainult seaduses sätestatud korras. Juurdepääsupiirangu alused on ära toodud AvTS §-s 35 ja valdkondade eriseadused.

AvTS § 4 lõike 1 kohaselt on teabevaldajad kohustatud demokraatliku riigikorralduse tagamiseks ning avaliku huvi ja igaühe õiguste, vabaduste ja kohustuste täitmise võimaldamiseks tagama juurdepääsu nende valduses olevale teabele seaduses sätestatud tingimustel ja korras.

AvTS § 5 lõike 1 punkti 1 kohaselt on teabevaldajaks riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus. Transpordiameti põhimääruse kohaselt on Transpordiamet Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) valitsemisalas tegutsev valitsusasutus ning seega

teabevaldaja AvTS-i mõistes.

AvTS § 45 lõike 1 punkti 1 kohaselt teostab Andmekaitse Inspeksioon teabevaldajate üle järelevalvet teabenõuete täitmisel ja teabe avalikustamisel.

Teabenõuetele vastamine on teabevaldaja seadusest tulenev kohustus. Teabenõude saamisel peab teabevaldaja teabenõude läbi vaatama seaduses sätestatud korras, sh tegema kindlaks, kas teabenõue puudutab juurdepääsupiiranguga kaitstavat teavet, kas teabenõude esitaja on õigustatud nimetatud teavet saama, kas teabenõue on selge ning kas teabenõue on täidetav taotletud viisil.

Vaide esitaja esitas 21.08.2022 Transpordiametile teabenõude, millega palus edastada endale koopiad MKMi ja Transpordiameti ning Transpordiameti ja kergliikurite rendifirmade vahelisest kirjavahetusest, mis puudutab kergliikurite parkimist. Kuna vaide esitaja soovis **koopiaid kirjavahetusest**, siis on tegemist teabenõudega.

Teabenõude täitmise tähtaega reguleerib AvTS § 18. Nimetatud sätte esimese lõike kohaselt täidetakse teabenõue viivituseta, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul. AvTS § 19 annab teabevaldajale võimaluse juhul, kui teabe väljaselgitamine on aeganõudev, pikendada AvTS §-s 18 sätestatud teabenõude täitmise tähtaega kuni 15 tööpäevani, teavitades teabenõudjat sellest viie tööpäeva jooksul. Märgime, et isegi juhul, kui pöördumise esitaja on näiteks oma pöördumise pealkirjastanud kui teabenõude, kuid sisult on tegemist selgitustaotlusega, tuleb teabevaldajal viie tööpäeva jooksul keelduda teabenõude täitmisest ning selgitada, et isiku pöördumise puhul ei ole tegemist teabenõudega, vaid selgitustaotlusega (AvTS § 23 lõige 2 punkt 5). Kodanik ei pea teadma, millal on tema pöördumise puhul tegemist teabenõudega või millal selgitustaotlusega, küll aga peab seda oskama hinnata teabevaldaja.

AvTS § 23 annab loetelu, millisel juhul saab teabevaldaja teabenõude täitmisest keelduda. Sama paragrahvi lõike 3 järgi teeb teabevaldaja teabenõude keeldumise koos põhjendusega teabenõudjale teatavaks viie tööpäeva jooksul.

Teabevaldaja on oma 03.09.2022 teabenõudjale saadetud vastuskirjas nr 3.3-6/22/18776-2 märkinud, et *kahjuks pean tunnistama, et Teie küsitud dokumente sellisel kujul ei eksisteeri.* See tähendab, et teabevaldajal puudus kirjavahetus, millest koopiaid vaide esitaja teabenõude korras küsis. Seega, kui selgus, et Transpordiameti valduses ei ole teabenõudega küsitud teavet, siis oli ametil tulenevalt AvTS § 23 lõike 1 punktist 2 võimalik kuni 29.08.2022 keelduda teabenõude täitmisest.

06.09.2022 vastuskirjas nr 3.3-6/22/18776-5 on teabevaldaja selgitanud, et vaide esitaja poolt 21.08.2022 edastatud pöördumine on sisult selgitustaotlus. Andmekaitse Inspektsioon ei nõustu siinjuures teabevaldajaga selles, et esitatud pöördumise puhul oli tegemist selgitustaotlusega. Pöördumises on vaide esitaja sõnaselgelt soovinud dokumentide koopiate väljastamist ehk tegemist on teabenõudega. Selgitame, et isegi olukorras, kus teabevaldajal ei ole soovitud dokumente ja teabevaldaja soovib küsitu osas anda selgitusi, ei tee see veel teabenõuet selgitustaotluseks. Seda enam ei saa võtta selgitustaotlusena sellist pöördumist, millega küsitakse dokumentide koopiate väljastamist. Isegi kui teabevaldaja leiab, et esitatud teabenõude puhul on tegemist selgitustaotlusega, on tal ikkagi kohustus viie tööpäeva jooksul sellest teabenõudjat teavitada ning selgitada, et tegemist on selgitustaotlusega, millele vastamist reguleerib märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seadus.

Antud juhul on Transpordiamet jätnud täitmata AvTS § 23 lõikest 3 tuleneva kohustuse teavitada teabenõudjat viie tööpäeva jooksul teabenõude täitmisest keeldumisest. Sellele on teabevaldaja tähelepanu juhtinud ka vaide esitaja oma 31.08.2022 Transpordiametile saadetud pöördumises.

Seega on teabevaldaja rikkunud seadust, teatades teabenõude täitmise keeldumisest põhjusel, et selline teave puudub, hiljem, kui AvTS §-s 18 sätestatud viis tööpäeva.

Nagu eelpool märgitud, siis on avaliku teabe seaduse eesmärgiks tagada igaühele juurdepääs avalikule teabele. Küll hilinemisega, on teabevaldaja siiski vaide esitajat teabenõude täitmisest keeldumisest 03.09.2022 teavitanud ehk teabenõudele ilma inspektsiooni sekkumiseta vastanud, sealjuures vaide esitaja ees ka vabandanud ning andnud omapoolseid selgitusi, kuidas täna kehtivat õigusnormi tõlgendatakse. Seega on rikkumine lõppenud ja vaide ese ära langenud.

Kuna menetluse käigus on teabenõudja õiguslik olukord taastatud ja selgitatud, et küsitud teave puudub ning praeguseks ka teabenõude täitmisest keeldutud, siis puudub alus ettekirjutuse tegemiseks ja jätame vaide rahuldamata.

(allkirjastatud digitaalselt)
Terje Enula
jurist
peadirektori volitusel